

Eesti kõrghariduse roll uue majanduskasvu saavutamiseks

*Minna Lillepruun
Tallinna Tehnikaülikool*

28. detsembril 1895 näitasid vennad Lumiere'id ühes Pariisi kohvikus niinimetatud liikuvaid pilte, muuhulgas rongi saabumist jaama. Väidetavalt olevat publikut haaranud hirm rongi alla jääda. Nende jaoks oli see uudne kogemus ning nad tõlgendasid seda valesti. Eesti noortele tudengitele on uudne kogemus leida end keset kaost, tunnetemõllus, mis viitab peatse mõistuse kadumiseni. Mõistus ei ole kadunud, puudub innustav keskkond, kus teravaid mõtteid kasutada.

Aeg on end vabastada hirmust suhtuda teistmoodi, andke tudengile võimalus. Eestis lõpetab aastas ülikooli tuhandeid mälumängureid. Nad teavad kõigest midagi, mõned olulised faktid ja numbrid, konstandid ja valemid, millest tolmutpühkimisel vähe kasu on. Nostalgiaga võib tagasi mõelda päikesepaistelistele aegadele, mil tööle sai otse koolipingist, ei küsinud keegi vanust ega kogemust. Enam ei saa, sest Eestis on mõistus otsas. Ja ülikooli lõpetab endiselt tuhandeid mälumängureid, teadmisega, et teadus on püha ja ettevõtlus kõlvatu. Mällu on talletunud õppejõudude appena sööbivad märkused ettevõtluse pahelisuse ja suure blufi teoreemi kohta. Seda teab iga rebane, et teadmistega juba ära ei ela. Ilmselgelt tuleb ka kõik head mõtted endale hoida, sest keegi võib neid kurjasti ära kasutada, ideed enda jaoks tööle panna ja kasu lõigata. Ise ju ka ei teeks, muidugi mitte, ei taha ju olla mingi portfelliga ärimees.

Kas keegi üldse teab, kui palju üliõpilasi käib päevase õppetegevuse kõrvalt tööle? Arvatavasti mitte, sest sellest ei tohi koolis rääkida. Töötamine kooli kõrvalt näitab hooletut suhtumist õppimisse ja loomulikult kergemeelsust. Seega tuleb hoolsalt jälgida, kellele oma töölkäimisest rääkida, sest ohus on kõik, mainest õppetoetuseni. Aga tegelikkus? On ikka nii nagu vanarahvas juba rääkida teadis – kes teeb, see jõuab, ajapuudus ja laiskus on parim väetis geniaalsetele ja lihtsatele ideedele. Töötav üliõpilane on maailmameister aja planeerimises ja kulude kärpimises.

Kõrgkoolides peab muutuma suhtumine ettevõtlikkusse. Ma ei tea, kas riik peaks üliõpilasi toetama või mitte, aga ma näen, et rasked ajad teevad tudengi leidlikuks. Ei tasu töötavale õppurile soovitada pigem „siis juba jäädagi tööle, mis siin enam õppida“, vaid innustada neid kasutama oma õpingutel saadud teadmisi ka tööle. Ülikoolid, pange oma tudengid enda jaoks tööle, innustage neid oma ideid kasutama, süstige neisse ettevõtlikkust ja tegutsemistahet.

Keerulised ajad vajavad positiivseid ja motiveeritud inimesi ja mis oleks veel võimsam igiliikur kui enese eksistentsi eest võitlev noor tudeng.

Kõrgharidusega noor inimene on meie riigile määramatu väärtusega. Ettevõtlik kõrgelt haritud noor oskab oma teadmisi rakendada, neist sõltubki meie tuleviku tugevus. Ent ikka veel saavad just nemad päevast päeva oma kõige suurematelt mentoritelt sapiseid märkusi. Enam ei ole mõtet karta lähenevat rongi, see on juba ammu mööda sõitnud.

Meie riik ei toeta üliõpilast, toetagem siis oma õpilasi ise hea nõuga. Ärgem mõistkem hukka ettevõtlikku noort inimest, kes veel püüab oma kohta leida. Ajad on muutunud, õppimise kõrvalt töötamine võib olla ainus võimalus konkurentsijärgses ellu jääda. Paljudel neist ei ole enam õdusat maamaja pannkooke küpsetava vanaemaga, kuhu suvevaheajaks peitu pugeda. Aeg on muuta suhtumist mõistuse müümissse. Helged pead on meie riigi suurim varandus, nemad juba teavad, et rong ei sõida meile kinolinalt otsa.